
З огляду на все вище викладене можна внести пропозиції щодо вдосконалення національного страхового законодавства України:

- дозволити на рівні договору страхування визначати межі страхових виплат та порядок здійснюваних сторонами дій для виплати страхового відшкодування;
- встановити граничні суми відшкодування у співвідношенні до прожиткового мінімуму або мінімальної заробітної плати;
- забезпечити повноцінну участь України у Міжнародній системі страхування „Зелена картка”;
- наблизити вітчизняне законодавство до законодавства ЄС, зокрема запровадити в Україні систему прямого відшкодування.

Література:

1. Лібих К. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів // Ринок цінних паперів України. -2007. - № 11-12. – С. 95-98.
2. Закон України „Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 01.07.2004 № 1961-IV // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Токарева В.О. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів (порядок та межі здійснення страхового відшкодування) // Актуальні проблеми держави і права. – 2008. – Вип. 43. – С. 169-175.
4. Томас Ханнес Шефер. Німецька експертиза українського закону // Страхова справа. – 2004. - № 4(16). – С. 34-36.
5. Синицына М.Л., Бондаренко Д.А. Соотношение норм главы 59 ГК РФ ФЗ «Об обязательном страховании гражданской ответственности владельцев транспортных средств» о размере страховых выплат // Страховое право. – 2003. - № 4. – С. 31-34.
6. Сагайдак Ю. Деякі питання обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів // Юридичний журнал. – 2004. - № 5(23). – С. 74-78.
7. Кутузова И. Сравнительный анализ законодательства РФ и ЕС об обязательном страховании гражданской ответственности при эксплуатации транспортных средств // Страховое право. – 2006. - № 2. – С. 57-63.
8. Бубіна А.І. Деякі особливості відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність // Актуальні проблеми держави і права. – 2008. – Вип. 43. – С. 139-142.

Науковий керівник Кривенко Юлія Василівна

ЩОДО СПІРНИХ ПИТАНЬ, ПОВ’ЯЗАНИХ ІЗ УКЛАДЕННЯМ НЕПОІМЕНОВАНИХ ДОГОВОРІВ В УКРАЇНІ

Глуценко Євгеній Михайлович

*студент 4 курсу Фінансово-правового коледжу
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Цивільні відносини на сьогоднішній день набувають швидкого розвитку, за яким наше вітчизняне законодавство не завжди встигає, містить прогалини, а іноді і колізії. Як наслідок, в регулюванні цивільно-правових, договірних відносин все частіше почали використовуватися договори, які не передбачені цивільним законодавством, що породжує неоднозначність доктринального тлумачення, і

обумовлює актуальність їх дослідження даного, оскільки дане питання становить неабиякий інтерес, як на теоретичному, так і на практичному рівні.

Виходячи з цього, хотілося б розглянути сутність, правову природу такого роду договорів і їх практичне значення в цивільному обігу, оскільки ці питання викликають безліч спірних питань в науці і практиці.

Істотний вплив на результати цієї статті мали дослідження непоіменованих договорів: М.І. Брагінського, В.В. Вітрянського, Е.А. Батлера, Л.А. Лунца, В.В. Луця, А.В. Луць, Г.Ф. Шершеневича, Д.І. Мейера та інших.

Непоіменовані договори прийнято розглядати як такі, котрі не мають правового регулювання на рівні законодавства і в яких весь тягар виконання регулятивної функції покладається на сам договір [4, 27]. Слід зазначити, що в науці цивільного права зустрічаються і такі назви, як нетипові [4, 10-15], безіменні [5, 158], договори з незвичайним змістом [6, 128] тощо.

Відповідно до ст.ст. 3, 6, та 627 Цивільного кодексу України, важливою ознакою цивільних відносин є принцип свободи договору[1]. Аналіз зазначених норм дає можливість стверджувати, що у договірній сфері особа має право вільно, незалежно від інших суб'єктів правовідносин, вирішувати питання укладання договору, визначення його умов, вибору контрагента тощо. Сторони також є вільними у виборі виду договору, тобто, вони мають право укласти як договори, що передбачені ЦК України та іншими нормативно правовими актами, так і ті, що не передбачені цивільним законодавством, але відповідають його загальним засадам. Таким чином, на підставі принципу свободи договору, сторонам надана можливість у необхідних випадках самостійно створювати будь-які моделі договорів, що не суперечать чинному законодавству. Необхідно звернути увагу і на той факт, що ані в законодавстві, ані в наукових працях чітко не сформульовані основні риси непоіменованих договорів, за якими їх можна відмежувати від правочинів, що містяться в ЦК України.

На сьогоднішній день в Україні досить актуальним є питання ринку нерухомості, особливо в місті Києві. Це пов'язано з тим, що швидкими темпами зростають різноманітні будівельні компанії, які беруть на себе зобов'язання по будівництву квартирних будинків і здійснюють це, більшою мірою, коштом вкладів у таке будівництво фізичних або юридичних осіб. Дані відносини врегульовуються так-званим договором про дольову участь у будівництві, який саме і відноситься до непоіменованих, змішаних договорів і який, по-перше, базується поряд з цивільним, ще на нормах адміністративного, трудового, фінансового права, а по-друге, можна говорити про те, що він включає в себе договір будівельного підряду, довірчого управління, купівлі-продажу майна на майбутнє, комісії, договір про спільну діяльність та інвестиційний договір. Саме через те, що питання застосування змішаних договорів не врегульовано належним чином на законодавчому рівні і виникають «махінації» з коштами, що доручені цим компаніям в управління (яскравий приклад цьому, - події навколо компанії «Еліта-Центр»). У 2003 році, була спроба Верховної Ради України врегулювати цю проблему шляхом прийняття Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» [2], в якому передбачалось обов'язкове створення і залучення до даних відносин фінансових установ, які б здійснювали управління коштами вкладників та їх страхування і тим самим протистояли свавілля з боку будівельних компаній. На виконання цієї вимоги закону забудовники почали створювати чи купувати певні фінансові установи, котрі могли б виконувати роль такого управителя коштами, які б працювали в інтересах «зло-компаній». При цьому, тепер даний договір автоматично набув ще й ознак попереднього договору, який може

бути укладеним шляхом приєднання другої сторони до запропонованих умов. Але це невірно, оскільки порушується презумпція вільного, взаємоузгодженого договору.

У 2005 році були внесені зміни до ст. 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [3], які передбачають, що інвестування та фінансування об'єктів житлового будівництва може здійснюватися виключно через фонди фінансування будівництва, щоб обмежити зловживання на ринку житла і позбавити забудовників можливості продавати житло кільком особам на одну квартиру. Вище зазначені зміни набули чинності лише в січні 2009 року, тому виникає проблема: що робити тим, хто уклав договори про дольову участь у будівництві раніше? Адже під загрозою недійсності цих угод, які суперечать законодавству, отримати профінансоване житло отримати складно. А самі будівельні компанії зіткнулися з проблемою здачі житла в експлуатацію у випадку встановлення факту незаконного залучення коштів. Тобто, з цього випливає, що відтепер при будівництві житла договори про дольову участь більше застосовуватися не можуть. На зміну їм прийшов «договір управління майном», який вже відповідає вимогам Закону «Про інвестиційну діяльність», на відміну від свого попередника, який на сьогоднішній день визнається недійсним в судовому порядку.

Отже, можна стверджувати, що ситуація довкола непоіменованих договорів ускладнюється ще й тим, що в кінцевому результаті вони можуть набувати ознак змішаних договорів, які створюються здебільшого волею самих учасників таких договірних відносин, але якщо це не суперечить закону. В цьому разі вони спрямовані на виникнення лише одного цивільного зобов'язання, а їх укладенню повинно передувати досягнення згоди по всіх істотних умовах сукупних договорів під загрозою недійсності. В протилежному випадку, у разі визнання недійсним чи неукладеним хоча б одного договору, це тягне за собою відповідні наслідки вцілому і для змішаного договору.

Таким чином, ми вважаємо, що при укладенні непоіменованих договорів першочергове значення має праворозуміння сторін при встановленні умов договору. При цьому, вони повинні керуватися загальними засадами зобов'язального і цивільного права вцілому, аналогією закону, а в разі її відсутності і аналогією права.

Відсутність у законодавстві прямої вказівки на те, якими нормами слід керуватися під час вирішення спірних питань або створення тексту договору, предмет і зміст якого не визначені законом, примушує хаотично шукати відповідне правило в усій сукупності цивільно-правових актів.

Виходячи із власних потреб і вигоди та використовуючи ті норми законодавства, які регулюють інші види договорів, і які можна використати при укладенні непоіменованих договорів, сторони повинні уважно ставитися до умов договору на предмет несумісності деяких положень, запозичених з інших договорів.

В умовах законодавчої невизначеності при дослідженні даної проблеми слід враховувати, що непоіменовані договори створюються здебільшого волею самих учасників таких відносин, але якщо це не суперечить закону, і в подальшому, по мірі виникнення такого роду договорів, слід все ж таки врегульовувати їх на законодавчому рівні.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р// ,Офіційний вісник України. – 2003. - № 11. – ст. 461.
2. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» від 19 червня 2003 року N 978-IV <http://zakon.rada.gov.ua>

-
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року N 1560-XII <http://zakon.rada.gov.ua>
 4. Батлер Е. А. Непоименованные договоры / Е. А. Батлер. - М.: Изд-во “Экзамен”, 2008. - 222 с.
 5. Мейер Д. И. Русское гражданское право. Ч 1 / Д. И. Мейер. - М.: Статут, 2001. - 259 с.
 6. Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права / И. А. Покровский. - М.: Статут, 1998. - 353 с. (Серия “Классика российской цивилистики”).
 7. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України за редакцією Дзери О.В., Кузнецової Н.С., Луця В.В, том II, 2-ге видання К.: «Юрінком Інтер», 2006.

Науковий керівник - Отрадна О.О., кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ РІШЕННЯМИ, ДІЯМИ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНУ ДІЗНАННЯ, ПОПЕРЕДНЬОГО(ДОСУДОВОГО) СЛІДСТВА, ПРОКУРАТУРИ АБО СУДУ

*Головата Марина Сергіївна,
студентка 3 курсу Інституту прокуратури та слідства
Одеської національної юридичної академії*

Із проголошенням України незалежною, суверенною, демократичною і правовою державою, - де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю, кожна людина, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних переконань, статі, майнового стану, повинна почувати себе в безпеці і захисті. Так як саме демократична держава бере на себе обов'язок гарантії та захисту прав і свобод, законних інтересів, а у випадку їх порушення має сприяти тому, щоб вони були відновлені і на правопорушника була покладена відповідальність за заподіяння шкоди.

Зважаючи на те,що протягом останніх років у вітчизняному цивільному законодавстві відбулися кардинальні зміни,проблематика відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього(досудового) слідства, прокуратури або суду є досить актуальною.

Даною темою займалися такі науковці як Борисова В.І.[1], Дзера О.В.[2], Панченко М.І.[3], Підопригора М.А., Харитонов О.Є[4], Шевченко М.Я.[5] та багато інших.

Відшкодуванню шкоди (майнової та моральної) присвячена Глава 82 Цивільного кодексу України[6,884], а також різноманітні галузеві акти законодавства (Закон України від 1 грудня 1994 р. “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду»[7], Закон України від 13 грудня 2001р. «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення»[8] та ін.). Зокрема, зазначається, по-перше, що майнова шкода завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної та юридичної особи,